

EFES İLE İLK ADIM BASKETBOL OKULLARI PROJESİNE KATILAN 9-15 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN REKREASYON AKTİVİTELERİNE KATILIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

¹Burkay CEVAHİRCİOĞLU, ²Turgut KAPLAN

¹Ordu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ordu/TÜRKİYE
²Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Konya/TÜRKİYE

Özet

Bu araştırmanın amacı 'Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları' projesine katılan 9-15 yaş grubu erkek öğrencilerin rekreasyon etkinliklerine katılımlarını değerlendirmektir. Araştırmanın evrenini 2006-2007 eğitim-öğretim yılında 30 ilde devam etmekte olan 'Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları' projesine katılan 9-15 yaş grubu öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinden birer il olmak üzere toplam 7 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Trabzon, Gaziantep ve Erzurum) 'Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları' projesine katılan, yaşları 9-15 arasında değişen ve her ilden 40'er öğrencinin katıldığı toplam 280 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde coğrafi konum, nüfus ve bölgesel farklılıklar göz önünde tutulmuştur. Çalışmada 'Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları' projesine katılan öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını tespit etmeye yönelik bir anket uygulanmıştır. Anket, konusunda uzmanların görüş ve önerileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğrencilerin kişisel özelliklerini, ikinci bölüm öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını tespit etmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS.13 (Statistical Packages for Social Sciences), Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı kullanılarak analiz edilmiştir. Toplanan veriler frekans (f), yüzde (%) ve ki-kare (X²) teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Ki-kare testi bulgularının yorumlanmasında p<0,05 anlamlılık düzeyi ölçüt alınmıştır. Araştırmada gelir düzeyi ile tiyatroya gitme alışkanlığı, televizyon izleme alışkanlığı ve sinemaya gitme alışkanlığı arasında istatistiksel olarak 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Gelir düzeyi arttıkça tiyatroya gitme alışkanlığı, televizyon izleme alışkanlığı ve sinemaya gitme alışkanlığında artış olduğu görülmektedir. Sonuç olarak; 'Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları' projesine katılan 9-15 yaş grubu erkek öğrencilerin coğrafi konum, nüfus ve bölgesel farklılıklar olmasına rağmen, serbest zamanlarını olumlu etkinliklerle değerlendirdikleri, rekreasyon aktivitelerine katılmayı sevindikleri, sportif amaçlı rekreasyon etkinliklerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte bireylerin serbest zamanlarında sinema ve tiyatro gibi kültür ve sanat etkinliklerine katılmalarını etkileyen en önemli faktörlerden birinin gelir düzeyi olduğu, özellikle belli bir harcama gerektiren serbest zaman etkinliklerine katılmanın ön koşulunun harcanabilir gelire sahip olmak olduğu görülmüştür. Bu nedenle öğrencilere kültür ve sanat etkinlikleri konusunda daha çok maddi ve manevi destek sağlamak, onları bilgilendirmek ve bu faaliyetlere daha çok katılmaları sağlanarak öğrencilerin çok yönlü yetişmelerine katkıda bulunmanın gerekli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Rekreasyon, Serbest Zaman.

EVALUATION OF THE RECREATIONAL ACTIVITIES OF 9-15 PEER GROUP CHILDREN THAT PARTICIPATE IN THE PROJECT FIRST STEP BASKETBALL WITH EFES SCHOOLS

Abstract

This project aims to evaluate the participation of 9-15 peer group children in the recreational activities 'First Step Basketball with Efes Schools'. This research aims to evaluate the recreational activities of 9-15 peer group children who participate in the project 'First Step Basketball with Efes Schools'. This research consist of 9-15 peer group children participating in the Project 'First Step Basketball with Efes School' from thirty different cities in education years of 2006-2007. Sampling group of this search includes totally 280 children, between 9-15 years old, participating in the project 'First Step Basketball with Efes Schools'. These children are choosen from seven different towns (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Trabzon, Gaziantep and Erzurum) of seven different in this

region. Fourty children participate in this cshools from each town, when the children are choosen, the importance of geophraphic position, population and culture are taken into consideration. A questionnaire is formed by two parts. The first part includes questions about children's characteristic features with the second one is formed by the questions determining their evauation of their leasure time. The information acquired at the end of the research is transfered to computer environmend and analsed by SPSS.13 (Statistical Packages for Social Sciences). These acquired information is examined with techniques of frequency (f), percentage (%) and chi-square (X2) test. It is applied that statically there is a meaningful corelation between life standart and some habits such as going to the theatre and cinema and watching tv. It is shown that the higher life standart you have the more you g oto theatre and cinema and watch tv. Finally, in spite of the geographic position, population and culture differences, it is applied that 9-15 peer group children who participate in the Project 'First Step Basketball with Efes Schools' loves joining to recreational activities, evaluate their leisure timepositinely and prefere sportive recreational activities. Besides, it is understood that life standart is one of the most significant factors for individuals to attend cutural and art activities like going to cinema and theatre. If we especially want to participate an activity which needs expenditure we should have a high life standart. Because of this it is thought that the students should be informed and supported economically and morally about cultural and art activities. So we will contribute to their governing in a versatile way.

Keyword: Sports, Recreation, Leisure Time.

Giriş

1800'lü yıllarda zorunlu çalışma süresi 14 saat iken, teknolojik gelişme sonucunda bu süre kısalmıştır. Böylece insanlar kendilerine daha çok zaman ayırabilmektedir. Teknolojik gelişmeye paralel olarak çalışma saatlerinin giderek azalması ilerde insanların bir hayli serbest zamanlarının olacağını göstermektedir. Bu serbest zamanların değerlendirilmesinin önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Çalışmaya ayrılan zaman insanı yıpratırken çalışma dışında kalan serbest zamanda insanın kar gyesi taşımadan, tamamen kendi arzusu ile aktivitelere katılması kendini geliştirmesine, yenilenmesine ve mutlu olmasına imkân sağlamıştır. Bu nedenle insanlar çalışmaya verdikleri önem kadar, iş dışında kalan serbest zamanlarını da önem vermişlerdir. Çalışma dışında kalan bu serbest zaman rekreasyon kavramını ortaya koymuş ve insanlar bu kavramı her geçen gün daha da geliştirmişlerdir.

Özellikle gelişim çağındaki çocuklarda rekreasyon aktivitelerinin çok önemli bir yere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Çocukların serbest zamanlarını rekreatif etkinliklerle değerlendirmeleri onların gelecekte topluma iyi yetişmiş birer birey olarak katılmalarına imkân sağlar. Bunun sonucu olarak erken yaşlarda sporla tanışan çocuk sağlıklı, sosyal ve fiziksel olarak gelişimini en üst düzeyde tamamlamış birey olarak toplumdaki yerini alır.

Günümüzde bilim ve teknolojinin gelişimi ile yaşamların değiştiği ve yeni boyutlar kazandığı görülmektedir. Bu değişimin doğal sonucu olarak da yeni sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların biri de boş zamanların artması ve boş zamanların nasıl değerlendirileceğidir (Fişek 1998).

Öğrenciler açısından ise; çok yoğun program uygulanan okullarda bile bir hayli serbest zaman kalmaktadır. Bu serbest zaman öğrenciye kişilik gelişimi, kendini keşfetme ve gerçekleştirme olanağı sağlayan etkinliklerle doldurulmalıdır. Özellikle ilk ve orta öğretim öğrencilerinin kendini geliştirmesinde serbest zaman etkinliklerinin önemi yadsınamaz bir gerçektir.

Gençler değişen ve gelişen kişiliği içinde çevrede yeni değerler aramaya, kişiliğinin olgunlaşmasında rol oynayan özdeşleşme, özerklik, sorumluluk kavramlarına cevap bulamaya çalışır. Bu kavramlar gençlere kişilik kazandırır, toplumla olan ilişkilerini biçimlendirir (Gökmen 1985). Boş zamanları önemli yapan diğer bir yönü de bireylerde çeşitli doyumlara yol açmasıdır. Bir başka yönüyle boş zaman faaliyetleri bireylerin sosyalleşmesi toplumla bütünleşmesi gibi açılardan da etkilidir (MEGSB 1988).

Bireylerin sosyal, psikolojik ve kültürel yönden gelişmesinde etkili olan boş zaman faaliyetleriyle insan unsurunun, topluma sosyal ve ekonomik yönden daha çok katkıda bulunması mümkündür (Erkal 1992). Corbin gençlerin problemlerini çözmek ve onların toplum yaşamına uyumlarını sağlamak ve onlara demokratik, ahlaki değerleri kazandırmak üzere Amerika’da eğitimin aracı olarak kullanılmaya başlanılan serbest zamanı değerlendirmeye, 1918’de ‘National Education Association – Educational Polucies Commission’ tarafından eğitimin en önemli konusu olarak belirlenmiştir (Kılbaş 1994).

Bu araştırmanın amacı Türkiye’deki tüm coğrafi bölgelerden birer il seçilerek, bu illerdeki ‘Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları’ projesine katılan 9-15 yaş grubu toplam 280 erkek öğrencinin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini, ne tür etkinliklere katıldıklarını ve katılmak istediklerini, onlara serbest zamanı doğru değerlendirmenin neler kattığını tespit ederek rekreasyon etkinliklerine katılımlarını değerlendirmektir.

Materyal Metod

Bu araştırmanın evrenini 2006-2007 eğitim-öğretim döneminde Türkiye’nin 30 ilinde devam etmekte olan Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları projesine katılan 9-15 yaş grubu öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Türkiye’nin tüm coğrafi bölgelerinden birer il seçilerek toplam 7 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Trabzon, Gaziantep ve Erzurum) ‘Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları’ projesine katılan, yaşları 9-15 arasında değişen ve her ilden 40’ar öğrencinin katıldığı toplam 280 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde coğrafi konum, nüfus ve bölgesel farklılıklar göz önünde tutulmuştur.

Araştırmada ‘Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları’ projesine katılan öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını tespit etmeye yönelik bir anket uygulanmıştır. Anket, konusunda uzmanların görüş ve önerileri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Anket iki bölüme ayrılmıştır; Birinci bölüm öğrencilerin kişisel özelliklerini, ikinci bölüm ise öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını tespit etmeye yöneliktir ve toplam 30 sorulardan oluşmaktadır. Araştırma başlamadan önce verilerin toplanabilmesi için Efes Pilsen Basketbol Kulübü’nden izin alınmıştır. Daha sonra her ilin antrenörü ile ayrı ayrı görüşülmüş ve çalışma hakkında

bilgi verilmiştir. Anketler her ilden 40'ar kişinin katılımıyla toplam 280 erkek deneğe antrenman başlamadan önce spor salonunda uygulanmıştır.

Veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS.13 (Statistical Packages for Social Sciences), Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı kullanılarak analiz edilmiştir. Toplanan veriler frekans (f), yüzde (%) ve ki-kare (X²) teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Ki-kare testi bulgularının yorumlanmasında p<0,05 anlamlılık düzeyi ölçüt alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Deneklerin Bölgelere Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılma Amacı Dağılımı

Bölgeler	Sosyal Çevre Edinmek		Eğlendirici Olması		Eğitici Olması		Toplam
	f	%	f	%	f	%	
Ege	14	35,0	14	35,0	12	30,0	40
Marmara	6	15,0	10	25,0	24	60,0	40
Akdeniz	8	20,0	15	37,5	17	42,5	40
İç Anadolu	7	17,5	6	15,0	27	67,5	40
Karadeniz	11	27,5	18	45,0	11	27,5	40
Doğu A.	5	12,5	10	22,5	25	62,5	40
G.D.A.	2	5,0	14	35,0	24	60,0	40
TOPLAM	53	18,9	87	31,1	140	50,0	280

Tablo 1'de araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre rekreasyon faaliyetlerine katılma amacı frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %67,5'i rekreasyon faaliyetlerine eğitici olması nedeniyle katılan ve İç Anadolu Bölgesinde yaşayan kişiler, %45,0'ı eğlenmek amacı ile katılan ve Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan kişiler, %35,0'i sosyal çevre edinme amacı ile katılan ve Ege Bölgesi'nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Deneklerin Bölgelere Göre En Çok İlgilenilen Serbest Zaman Etkinliği Dağılımı

Bölgeler	Spor		Müzik		Eğlence		Sanat		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Ege	33	82,5	-	-	5	12,5	2	5,0	40
Marmara	36	90,0	2	5,0	2	5,0	-	-	40
Akdeniz	36	90,0	1	2,5	3	7,5	-	-	40
İç Anadolu	32	80,0	2	5,0	6	15,0	-	-	40
Karadeniz	32	80,0	3	7,5	1	2,5	4	10,0	40
Doğu A.	35	87,5	1	2,5	4	10,0	-	-	40
G.D.A.	26	65,0	4	10,0	7	17,5	3	7,5	40
TOPLAM	230	82,2	13	4,6	28	10,0	9	3,2	280

Tablo 2’de araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre en çok ilgilenilen serbest zaman etkinliği frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %90’ı sporla ilgilenen ve aynı zamanda Marmara ve Akdeniz Bölgesi’nde yaşayan kişiler, % 65,0’ı sporla ilgilenen ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Deneklerin Bölgeler İle Okulda En Çok İstenilen Rekreasyon Faaliyeti Arasındaki Dağılımı

Bölgeler	Spor Etkinlikleri		Kültürel Etkinlikler		Sanatsal Etkinlikler		Top
	f	%	f	%	f	%	
Ege	37	92,5	-	-	3	7,5	40
Marmara	32	80,0	6	15,0	2	5,0	40
Akdeniz	38	95,0	2	5,0	-	-	40
İç Anadolu	40	100	-	-	-	-	40
Karadeniz	38	80,0	-	-	2	5,0	40
Doğu A.	39	97,5	-	-	1	2,5	40
G.D.A.	23	57,5	10	25,0	7	17,5	40
TOPLAM	247	88,2	18	6,4	15	5,4	280

Tablo 3’ te araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre okulda en çok istenilen rekreasyon faaliyeti frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %100’ü okulda spor etkinlikleri olmasını isteyen ve aynı zamanda İç Anadolu Bölgesi’nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Deneklerin Bölgeler İle Sinemaya Gitme Alışkanlığı Arasındaki Dağılımı

Bölgeler	Haftada Bir		Haftada Birden Çok		Ayda Birden Çok		Yılda Bir Kaç Kez		Gitmem		Top
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Ege	2	5,0	2	5,0	22	55,0	11	27,5	3	7,5	40
Marmara	10	25,0	2	5,0	12	30,0	8	20,0	8	20,0	40
Akdeniz	12	30,0	6	15,0	10	25,0	12	30,0	-	-	40
İç Anadolu	4	10,0	1	2,5	17	42,5	18	45,0	-	-	40
Karadeniz	8	20,0	2	5,0	23	57,5	7	17,5	-	-	40
Doğu A.	6	15,0	1	2,5	14	35,0	19	47,5	-	-	40
G.D.A.	11	27,5	3	7,5	16	40,0	10	25,0	-	-	40
TOPLAM	53	18,9	17	6,1	114	40,7	85	30,4	11	3,9	280

Tablo 4’ te araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre sinemaya gitme alışkanlığı frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %30,0’u

haftada bir kez sinemaya giden ve Akdeniz Bölgesinde yaşayan, %57,5'i ayda birden çok sinemaya giden ve Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan, %47,5'i yılda birkaç kez sinemaya giden ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Deneklerin Bölgeler İle Tiyatroya Gitme Alışkanlığı Arasındaki Dağılımı

Bölgeler	Ayda Birden Çok		Ayda Bir		Üç Ayda Bir		Yılda Birkaç kez		Gitmem		Top
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Ege	-	-	6	15,0	2	5,0	16	40,0	16	40,0	40
Marmara	3	7,5	13	32,5	5	12,5	11	27,5	8	20,0	40
Akdeniz	4	10,0	11	27,5	2	5,0	13	32,5	10	25,0	40
İç Anadolu	4	10,0	5	12,5	11	27,5	14	35,0	6	15,0	40
Karadeniz	-	-	2	5,0	8	20,0	30	70,0	-	-	40
Doğu A.	6	15,0	13	32,5	4	10,0	10	22,5	7	17,5	40
G.D.A.	6	15,0	12	30,0	2	5,0	14	35,0	6	15,0	40
TOPLAM	23	8,2	62	22,2	34	12,1	108	38,6	53	18,9	280

Tablo 5'te araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre tiyatroya gitme alışkanlığı frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %32,5'i ayda bir tiyatroya giden ve Marmara ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan kişiler, %70,0'i yılda birkaç kez tiyatroya giden ve Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan kişiler, %40,0'ı tiyatroya hiç gitmeyen ve Ege Bölgesi'nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Deneklerin Bölgeler İle Spor Aktiviteleri İle İlgili En Çok Yapılmak İstenen Serbest Zaman Etkinliği Arasındaki Dağılımı

Bölgeler	Resim Çalışmaları		Müzik Etkinlikleri		Kül.-Sanat Gezileri		Tiyatro Çalışmaları		Top
	f	%	f	%	f	%	f	%	
Ege	7	17,5	11	27,5	19	47,5	3	7,5	40
Marmara	12	30,0	8	20,0	13	32,5	7	17,5	40
Akdeniz	3	7,5	13	32,5	9	22,5	15	37,5	40
İç Anadolu	5	12,5	9	22,5	16	40,0	10	25,0	40
Karadeniz	8	20,0	8	20,0	15	37,5	9	22,5	40
Doğu A.	6	15,0	7	17,5	17	42,5	10	25,0	40
G.D.A.	6	15,0	12	30,0	14	35,0	8	20,0	40
TOPLAM	47	16,8	68	24,3	103	36,8	62	22,2	280

Tablo 6'da araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre kültür-sanat etkinlikleri içinde yapılmak istenen serbest zaman aktivitesi frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %47,5'i kültür-sanat etkinlikleri içinde en çok kültür-sanat gezileri yapmak isteyen ve Ege Bölgesi'nde yaşayan kişiler, %37,5'i tiyatro çalışmalarına

katılmak isteyen ve Akdeniz Bölgesi'nde yaşayan kişiler, %30'u resim çalışması yapmak isteyen ve Marmara Bölgesi'nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Deneklerin Bölgeler İle Serbest Zaman Etkinliklerinin Dersler Üzerinde Etkisi Arasındaki Dağılımı

Bölgeler	Düzenim		Hiç Bir Şey		Eskisinden Daha		Top
	Bozuluyor		Değişmiyor		İyi Çalışıyorum		
	f	%	f	%	f	%	
Ege	2	5,0	18	45,0	20	50,0	40
Marmara	3	7,5	21	52,5	16	40,0	40
Akdeniz	4	10,0	21	52,5	15	37,5	40
İç Anadolu	-	-	21	52,5	19	47,5	40
Karadeniz	2	5,0	27	67,5	11	27,5	40
Doğu A.	3	7,5	15	37,5	22	55,0	40
G.D.A.	5	12,5	19	47,5	16	40,0	40
TOPLAM	19	6,8	142	50,7	119	42,5	280

Tablo 7'de araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre serbest zaman etkinliklerinin dersler üzerinde etkisi frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %67,5'i serbest zaman etkinliklerinin dersler üzerindeki performansını değiştirmediklerini söyleyen ve Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan kişiler, %55,0'i serbest zaman etkinliklerinin derslerini olumlu etkilediğini söyleyen ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Deneklerin Aylık Gelir Düzeyi İle Sinemaya Gitme Alışkanlığı Arasındaki İlişkiyi Gösterir Ki-Kare Tablosu

Aylık Gelir (tl) & Sinemaya Gitme Alışkanlığı	Hafta Bir	Haftada Birden Fazla	Ayda Birden Fazla	Daha Seyrek	Hiç Gitmem	X ²	P
250-500	1	-	3	5	3	30,492	0,016
501-750	5	-	10	11	2		
751-1000	6	4	17	15	3		
1001-1500	17	3	28	16	3		
1501 ve üzeri	24	10	56	38	-		

Tablo 8 incelendiğinde hesaplanan ki-kare değerinin 30,492 olduğu ve buna ilişkin P değerinin 0,016 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu sonuca göre aylık gelir ile sinemaya gitme alışkanlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 9. Araştırmaya Katılan Deneklerin Aylık Gelir Düzeyi İle Tiyatroya Gitme Alışkanlığı Arasındaki İlişkiyi Gösterir Ki-Kare Tablosu

Aylık Gelir (tl) & Tiyatroya Gitme Alışkanlığı	15 Günde Bir veya Daha Fazla	Ayda Bir	Üç Ayda Bir	Yılda Bir Kaç Kez	Hiç Gitmem	X ²	P
250-500	3	5	-	2	2		
501-750	1	9	4	6	8		
751-1000	7	7	8	13	10	29,617	0,020
1001-1500	3	13	5	37	9		
1501 ve üzeri	9	28	17	50	24		

Tablo 9 incelendiğinde hesaplanan ki-kare değerinin 29,617 olduğu ve buna ilişkin P değerinin 0,020 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu sonuca göre aylık gelir ile tiyatroya gitme alışkanlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 10. Araştırmaya Katılan Deneklerin Aylık Gelir Düzeyi İle Kültür Sanat Etkinliği Arasındaki İlişkiyi Gösterir Ki-Kare Tablosu

Aylık Gelir (tl) & Kültür-Sanat Etkinliği	Resim Çalışmaları	Müzik Etkinlikleri	Kültürel Ve Sanatsal Geziler	Tiyatro Çalışmaları	X ²	P
250-500	3	2	5	2		
501-750	4	8	8	8		
751-1000	4	8	26	7	135,062	0,011
1001-1500	13	24	22	8		
1501 ve üzeri	23	26	42	37		

Tablo 10 incelendiğinde hesaplanan ki-kare değerinin 135,062 olduğu ve buna ilişkin P değerinin 0,011 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu sonuca göre aylık gelir ile kültür sanat etkinliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 11. Araştırmaya Katılan Deneklerin Aylık Gelir Düzeyi İle Televizyon İzleme Alışkanlığı Arasındaki İlişkiyi Gösterir Ki-Kare Tablosu

Aylık Gelir (tl) & Televizyon İzleme Alışkanlığı	Hemen Hemen Her Gün	Haftada Bir Kaç Kez	Ayda Birden Fazla	X ²	P
250-500	11	1	-	17,826	0,023
501-750	14	13	1		
751-1000	30	11	4		
1001-1500	51	12	4		
1501 ve üzeri	101	25	2		

Tablo 11 incelendiğinde hesaplanan ki-kare değerinin 17,826 olduğu ve buna ilişkin P değerinin 0,023 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu sonuca göre aylık gelir ile televizyon izleme alışkanlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; tablo 1’de araştırmaya katılan deneklerin bölgelere göre rekreasyon faaliyetlerine katılma amacı frekans ve % değerleri dağılımı görülmektedir. Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin %67,5’i rekreasyon faaliyetlerine eğitici olması nedeniyle katılan ve İç Anadolu Bölgesinde yaşayan kişiler, %45,0’ı eğlenmek amacı ile katılan ve Karadeniz Bölgesi’nde yaşayan kişiler, %35,0’i sosyal çevre edinme amacı ile katılan ve Ege Bölgesi’nde yaşayan kişiler olduğu görülmektedir. Tablo genel olarak incelendiğinde deneklerin rekreasyon etkinliklerine %50,0’si eğitici olması nedeni ile katılan kişiler, %31,1’i eğlendirici olması nedeni ile katılan kişiler olarak görülmektedir. Deneklerin gelişim çağındaki çocuklar olması, yeni şeyler öğrenme ve kendilerini geliştirme istekleri rekreasyon faaliyetlerine eğitici olması nedeni ile katılmalarının öncelikli etkeni olarak düşünülmektedir.

Yapılan bu araştırmada deneklerin aylık gelir düzeyi ile sinemaya gitme alışkanlığı arasında $P<0,05$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 8). Deneklerin gelir düzeyi arttıkça sinemaya gitme sıklığının da arttığı görülmektedir. Bireylerin sinemaya gitme gibi serbest zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen en önemli etkenlerin başında gelir düzeyi gelmektedir. Sinema, tiyatro, konser gibi kültür-sanat etkinliklerine katılma ve serbest zamanı bu aktiviteler ile değerlendirme sıklığının maddi güç ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir. Müderrisoğlu (2002) yapmış olduğu bir araştırmada rekreasyon alanlarında katılımcıların gelir durumlarının, tercih edecekleri rekreasyonel faaliyetleri doğrudan etkilediğini ve gelir düzeyinin artışının para gerektiren faaliyetlere katılımda etken olduğunu gözlemlemiştir.

Tablo 9 incelendiğinde aylık gelir düzeyi ile tiyatroya gitme alışkanlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu $P<0,05$, gelir düzeyi arttıkça tiyatroya gitme alışkanlığının artış

gösterdiği görülmektedir. Tiyatro gibi belli bir harcama gerektiren serbest zaman faaliyetlerine katılmanın ön koşulu az olmayan gelire sahip olmaktır. Çünkü tiyatro, sinema gibi belli ücret gerektiren serbest zaman faaliyetlerine katılırken harçayabilir düzeyde maddi imkana sahip olmak gerekmektedir. Searle ve Jackson (1995) yapmış oldukları çalışmada, bireylerin gelir düzeyleri ile serbest zaman faaliyetlerini tercih etmeleri arasında bir ilişkinin olduğunu belirlemiştir.

Aylık gelir düzeyi ile kültür sanat etkinliği arasındaki ilişki incelendiğinde aylık gelir düzeyi arttıkça kültür-sanat gezileri, tiyatro, müzik ve resim çalışmaları artış göstermektedir (Tablo 10). Gelir düzeyi yüksek olan bireylerin daha fazla ve daha değişik etkinlikler içinde olmak istedikleri gözlenmiştir. Bu etkinliklere katılmanın ön koşullarından birisi de maddi imkânların yeterli olmasıdır. Searle ve Jackson (1995), yüksek gelire sahip bireylerin yeni olarak nitelendirilen serbest zaman faaliyetlerine daha fazla katılma eğiliminde olduklarını tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar yapılan bu çalışmadaki sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan deneklerin aylık gelir düzeyi ile televizyon izleme alışkanlığı arasında $P<0,05$ düzeyinde ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 11). Tabloya göre gelir düzeyi arttıkça televizyon izleme alışkanlığı artış göstermektedir. Deneklerin televizyon izleme alışkanlıklarının yüksek olmasında, televizyonun her evde bulunması, her yaşa hitap eden programlar içermesi, kolay ulaşılabilir olması en önemli etkenler olarak düşünülmektedir.

Sonuç olarak; 'Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları' projesine katılan 9-15 yaş grubu erkek öğrencilerin coğrafi konum, nüfus ve bölgesel farklılıklar olmasına rağmen, serbest zamanlarını olumlu etkinliklerle değerlendirdikleri, rekreasyon aktivitelerine katılmayı sevdiğikleri, sportif amaçlı rekreasyon etkinliklerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte bireylerin serbest zamanlarında sinema ve tiyatro gibi kültür ve sanat etkinliklerine katılmalarını etkileyen en önemli faktörlerden birinin gelir düzeyi olduğu, özellikle belli bir harcama gerektiren serbest zaman etkinliklerine katılmanın ön koşulunun harçanabilir gelire sahip olmak olduğu görülmüştür. Bu nedenle öğrencilere kültür ve sanat etkinlikleri konusunda daha çok maddi ve manevi destek sağlanmalı, bilgilendirilmeli ve bu faaliyetlere daha çok katılımları sağlanarak çok yönlü yetişmelerine katkıda bulunmanın gerekli olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

Fişek, K. (1998). *Spor Yönetimi*. Ankara: Bağırhan Yayınları.

Kılbaş, Ş. (1994). *Gençlik ve Boş Zamanı Değerlendirme*. Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.

Erkal, M. (1992). *Sosyolojik Açıdan Spor*. İstanbul: Filiz Kitapevi.

M.E.G.S.B. (1988). *Beş Yıllık Kalkınma Planları Yıllık Programlarında 1968-1988*. Ankara: Gençlik M.E.G.S.B. Yayını.

- Müderrişoğlu, H. (2002). *Açık Hava Rekreasyonunda Taşıma Kapasiteleri- Rekreasyonel Kullanım İlişkilerinin İncelenmesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Doktora Tezi.
- Gökmen H, Açıkalin A (1985) *Yükseköğretim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri ve Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri*. Ankara: MEB Basımevi.
- Searle MS, Jackson EL (1995) *Socioeconomic Variation in Perceived Barriers To Recreation Participation Among Would Be Participants*, Leisure Science.

Ordu Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Ordu/TÜRKİYE
E-mail: burkaycevahircioglu@odu.edu.tr